

ՄՈՒՐԲ ՅԱԿՈՐ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍ ՄԱՅՐ Մ ԿԵՂԵՅԻ

ԱՆՈՒԱՆԱԿՈՉՈՒԹԵԼԷՆ ԵՏՔ ՎԵՅԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԲԱՐ 2025

Կիրակնօրեայ Ընթերցումներ	Էջ 1
Ծանուցումներ	Էջ 2
Անդրադարձներ եւ Խորհրդածութիւններ	Էջ 3
Ողորմութեան Կանչ Մը (Շար. 34)	Էջ 4

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ ԵՍԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ ԳԻՐՔԷՆ (63.18-64.12)

Չըլլայ որ ընդմիջտ կորսնցնենք Սիոնը, քու սուրբ լեռդ. որովհետեւ ահա մեր թշնամիները առժամաբար տիրեցին մեզի, ոտնակոխ ըրին քու սրբարանդ, եւ մենք եղանք առաջուան նման, երբ տակաւին մեր Տէրը չէիր դուռն, երբ դեռ քու անունդ չէինք կրեր: Եթէ երկիրքը պատռէիր եւ երկիր իջնէիր՝ լեռները քու դիմացդ պիտի դողային ու հալէին մոմի պէս, ինչպէս կրակը կ'այրէ անտառները եւ կը շոգիացնէ ծովերը. հակառակորդներդ պիտի ճանչնային քու անունդ եւ հեթանոսներ պիտի դողային քու դիմացդ. ճիշդ ինչպէս քանիցս իջար եւ անսպասելի հրաշագործութիւններէդ լեռները սասանեցան: Ոեւէ ականջ երբեւիցէ լսած չէ, ոեւէ աչք երբեք տեսած չէ Աստուած մը, բացի քեզմէ, որ իրեն յուսացողներուն ողորմի այնպիսի գործերով որ դուռն ըրիր: Դուռն օգնութեան կը հասնիս բոլոր անոնց որոնք ուրախութեամբ արդարութիւն կը գործեն եւ քու ճամբաներէդ կը քալեն: Բայց մեզի դէմ բարկացած ես հիմա, որովհետեւ մեղք գործեցինք եւ մոլորեցանք: Մեղքով վարակուած եւ պղծուած ենք բոլորս ալ. մեր արդար սեպած գործերն իսկ գարշելի են քեզի համար: Մեր անօրէնութիւններուն պատճառով չոր տերեւներու պէս կը թափթփինք եւ հովերը կը քչէն մեզ: Ա՛լ աղօթող չկայ քեզի, չկայ մէկը որ սթափելով քեզի ապաւինի. երես դարձուցիր մեզմէ եւ մեր մեղքերուն պատճառով մեզ նեղութեան մատնեցիր: Բայց դարձեալ, ո՛վ Տէր, մեր Հայրն ես դուռն. մենք կաւ ենք, դո՛ւն ես Բրուտը, եւ բոլորս ալ ձեռագործդ ենք: Շատ մի՛ բարկանար մեզի, Տէ՛ր, յաւիտեան մի՛ յիշեր

մեր մեղքերը: Տե՛ս, ահա, քու ժողովուրդդ ենք բոլորս: Սուրբ քաղաքներդ աւերուեր են, Սիոնը անբնակ է, Երուսաղէմը՝ աւերակ: Մեր սուրբ եւ փառաւոր տաճարը ուր մեր հայրերը քեզ կ'օրհնէին՝ հրկիզուեցաւ, եւ բոլոր հոյակապ կառոյցները կործանեցան: Այս բոլորին կրնա՞ս անտարբեր մնալ, ո՛վ Տէր, միթէ լո՛ւռ պիտի մնաս եւ շարունակե՞ս պատուհասել մեզ:

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ ՏԻՏՈՍԻՆ ԳՐԱԾ ՆԱՄԱԿԷՆ (1.1-11)

Ես, Պօղոս, Աստուծոյ ծառան եւ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, կոչուած եմ Աստուծոյ ընտրեալները բերելու հաւատքի եւ ճշմարտութեան ճանաչումին – այն ճշմարտութեան՝ որ աստուածպաշտութեամբ կը գտնուի – , որպէսզի յաւիտեանական կեանքի յոյսը ունենան: Յաւիտեանական ժամանակներէն իսկ առաջ անսուտն Աստուած ինք խոստացաւ այդ կեանքը, իսկ հիմա յարմար ժամանակը եկած համարելով՝ այդ խոստումը յայտնեց իր Աւետարանով, որուն քարոզութեան կոչուեցայ մեր փրկիչ Աստուծոյ հրամանով:

Ո՛վ Տիտոս, մեր հասարակաց հաւատքի ճամբով իմ սիրելի որդիս, թող Հայրն Աստուած եւ մեր փրկիչը Յիսուս Քրիստոս շնորհք եւ խաղաղութիւն պարգեւեն քեզի:

Քեզ Կրետէ թողուցի, որպէսզի եկեղեցիին պէտքերը հոգաս եւ զայն կազմակերպես՝ իւրաքանչիւր քաղաքի մէջ երէցներ կարգելով, ինչպէս որ քեզի պատուիրեցի: Երիցութեան թեկնածուն պէտք է անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնոջ այր ըլլայ եւ հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որոնք անառակութեամբ եւ անհնազանդութեամբ ամբաստանուած չըլլան: Արդարեւ եկեղեցւոյ առաջնորդը որպէս Աստուծոյ տնտես՝ պէտք է անմեղադրելի ըլլայ: Պէտք է յանդուգն, բարկացող, գինեմոլ, կռուազան կամ շահամոլ ըլլայ, այլ՝ հիւրասէր, բարին սիրող, զուսպ, արդար, մաքուր եւ ժուժկալ: Պէտք է ամբօրէն պահէ իր

սորված վստահելի վարդապետութիւնը, որպէսզի կարենայ ուղիղ ուսուցումով յորդորել ուրիշները եւ յանդիմանել հակառակորդները: Որովհետեւ բազմաթիւ անհնազանդներ, դատարկախօսներ եւ միտք պղտորողներ կան, մանաւանդ հրէութենէ դարձածներուն մէջ, որոնց բերանը պէտք է փակել, որովհետեւ անոնք ամբողջ տուններ կը քանդեն, շահամոլութենէ տարուած ուսուցանելով այն՝ ինչ որ պէտք չէ ուսուցանել:

**ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԷՆ
ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԻ
(7.37-52)**

Տօնին վերջին եւ հանդիսաւոր օրը, Յիսուս յոտքի կանգնած բարձրաձայն կ'ըսէր. «Ո՛վ որ ծարաւ է, թող ինձի գայ եւ խմէ: Ով որ ինձի կը հաւատայ, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ, “Անոր սիրտէն կեցաստու ջուրի գետեր պիտի բղխին”»: Յիսուս ասիկա կ'ըսէր Հոգիին համար, որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունէին. իսկ Հոգին տակաւին չէր տրուած, քանի Յիսուս փառաւորուած չէր:

Ժողովուրդէն ոմանք երբ լսեցին այս խօսքերը, ըսին. «Այս է ճշմարիտ մարգարէն»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Օձեալն է, Քրիստոսը»: Իսկ ոմանք ալ կ'ըսէին. «Միթէ Գալիլիայէ՞ն պիտի գայ Քրիստոսը: Գիրքը չ'ըսե՞ր թէ Քրիստոս Դաւիթ թագաւորի սերունդէն պիտի ըլլայ եւ Դաւիթի քաղաքին՝ Բեթլեհէմի մէջ պիտի ծնի»: Եւ Յիսուսի պատճառով տարակարծութիւններ յառաջ եկան: Ոմանք ուզեցին ձերբակալել զինք, բայց ոչ ոք համարձակեցաւ:

Երբ տաճարին պահակները վերադարձան, քահանայապետներն ու փարիսեցիները հարցուցին անոնց. «Ինչո՞ւ զինք հոս չբերիք»: Պահակները պատասխանեցին. «Այդ մարդուն պէս խօսող երբեք չենք տեսած»: Փարիսեցիները ըսին. «Ի՞նչ, դո՞ւք ալ խաբուեցաք: Իշխանաւորներէն կամ փարիսեցիներէն ոեւէ մէկը հաւատա՞ց անոր: Մեր օրէնքները չգիտցող տգէտ ամբոխը միայն հաւատաց: Անոնք արդէն իսկ նզովուած են»:

Նիկողեմոս, փարիսեցիներէն մէկը, որ նախապէս գիշերով եկած էր Յիսուսի մօտ, ըսաւ անոնց. «Արդեօք մեր օրէնքները մարդս կը դատե՞ն նախ քան զինք լսելը եւ գիտնալը թէ ի՛նչ ըրած է»: Անոնք պատասխանեցին Նիկողեմոսի. «Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլիայէն ես. քննէ՛ Գիրքերը եւ պիտի տեսնես թէ Գալիլիայէն մարգարէ չ'ելլեր»:

**ՄԺԵԼԵՅԷՐ
ԵԿԵՂԵՅՈՅ
ԴԻԱՏԵՏՐԻ ԷՉԸ
ԵՒ
ՁԵՐ ՀԱԲԱՆՈՒԹԻՒՄԸ յԱՅՏԵՅԷՐ
(like).**

**[www.facebook.com/
SourPhagopChurchMontreal](http://www.facebook.com/SourPhagopChurchMontreal)**

**ՄԺԵԼԵՅԷՐ Ա
ԵՒ
Ս. ՅԱԿՈԲ ԱՌԱՋԱՆՈՐԴԱՆԱՐԱՍ
ՄԱՐ ԵԿԵՂԵՅՈՅ ԿԱՅԷՉԸ՝
www.sourphagop.net**

ՀԻԱՆՈՒՆԵՐՈՒՄ ԱՅԵԼՈՒԹԻՒՄ

Բարեհաճեցէք հեռաձայնել
Արժ. Տ. Գառնիկ
Ա. Քինյ. Գոյունեանի.
514 909 5203 քիւիմ:

**ՍՈՅՆ ԹԵՐԹԻԿՆ Ե-ԱՎԱԿՈՎ
ԱՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՁԵՐ Ե-ՀԱՅՅԵԱ
ՈՒՂԱՐԿԵՅԷՐ
eglise58@sourphagop.com**

**ՀՈԳԵՀԱՆԳԱՏԵԱՆ
ՁԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՄԻՆԵՐԸ
ԱՆԽՕՐՕՔ ԿԱՏԱՐԵՅԷՐ ԿԱՊՈՒԵԼՈՎ
ԵԿԵՂԵՅՈՅ ԳՐԱԿԵՆԵԱԿ:**

Անդրադարձներ Եւ Խորհրդածույթիւններ

Չեկուցում Թիւ 6.- Ս. Պատարագի մասին դասախօսութիւններու շարքին նախորդ գեկուցումները կարելի է գտնել Կիրակնօրեայ Թերթիկի 22 Դեկտեմբեր 2024-ի, 12 Յունուար 2025-ի, 19 Յունուար 2025-ի, 26 Յունուար 2025-ի, 9 Փետրուար 2025-ի եւ 16 Փետրուար 2025-ի համարներուն մէջ:

Հայ եկեղեցւոյ Պատարագամատոյցին կազմութեան մասին էջերս կը շարունակեմ գեկուցողաբար ներկայացնել:

Նախորդ գեկուցման աւարտին, գրեցի Չարեհ արք. Ազնաւորեանի կարծիքը, թէ՛ «Յ. Մանդակունիի ձեռքով խմբագրուած Պատարագամատոյցը իր հիմնական ձեւով պահուեցաւ յաջորդ դարերուն»: Դժբախտաբար, չունինք Մանդակունիի խմբագրածը՝ որպէսզի կարելի ըլլար առանց մեծ վերապահութեան ընդունիլ անոր «հիմնական ձեւով» պահուիլը «յաջորդ դարերուն»: 10-րդ դարուն գրուած՝ Խոսրով Անձեւացիի «Մեկնութիւն Աղօթից Պատարագին» գործը, Պատարագամատոյցի բովանդակութիւն մը ընդգրկած է: Յարդ մեզի հասած առաջինը: Ըստ Չարեհ արեւախոսկոյսի (նաեւ՝ այլոց), անիկա, համադրութիւն մըն էր Բ. Կեսարացիի, Գր. Նագիանգացիի եւ Յ. Ոսկեբերանի Պատարագամատոյցներուն, որոշ պատշաճեցումներով ու լրացումներով: Այստեղ

արձանագրեմ, որ բաղդատական բազում քննասիրութիւններու հսկայ աշխատանք մը կայ ըլլալիք:

Անձեւացիի «Մեկնութիւն Աղօթից Պատարագին» գործին մէջ ընդգրկուած Պատարագամատոյցը չունի Պատրաստութիւն, նաեւ, «գրեթէ ամբողջութեամբ» (ՓԵ) չունի Երախաներու Պատարագ կամ Ճաշու Ժամ, եւ կը սկսի Աւետարանէն ու Հաւատքի Հանգանակէն, ու կը վերջանայ «Գոհանամք զքէն, Քրիստոս փրկիչ մեր...» աղօթքով:

10-րդ դարուն, տակաւին Հայ եկեղեցւոյ Պատարագամատոյցը չունէր Պատրաստութիւն, եւ Երախաներուն Պատարագին կամ Ճաշու Ժամուն հիմնական մասով կը սկսէր: Ինչո՞ւ:

1.- Պատարագը կը մատուցուէր ոչ թէ զգեստաւորուած, այլ պարզ կնգուղով եւ սքեմով:

2.- Ընծաներն ալ Ս. Սեղան կը բերուէին այն պահուն, երբ այսօր կը կատարուի Վերաբերումը: Չանոնք սարկաւազը ժողովուրդին մէջէն կը բերէր Ս. Սեղան: Եւ 3.- Հայ եկեղեցին իր Ժամերգութիւններուն մէջ ունէր նաեւ Ճաշու Ժամը. զայն կ'երգէին Ս. Պատարագէն առաջ: Յաջորդիւ՝ Ներսէս Լամբրոնացիի «Մեկնութիւն Խորհրդոյ Պատարագին»ի մէջ ընդգրկուած Պատարագամատոյցը:

ԳՔ

(Ճարունակելի 7)

ՈՂՈՐՄՈՒԹԵԱՆ ԿԱՆՉ ՄԸ ԱՊՈԹՔԱՆԵՐ ԾԵՆՔԱԻՆ

ՀԵՊԻՆԱԿ՝ ՀԵՆՐԻ ՆՈՒԲՆ

ԹԱՐԳԱՆՆՈՒԹԻՒՆ՝ ԿԱՐՕ ՍՐԿ. ՆՈՒՍՈՒՏԵԱՆԻ

ՆԱԽ ԴՈՒՆ

Քաղցր Տէր, աղօթելու անող փափաք մը տուր ինձի: Տակաւին այնքան դժուար է ինձի համար առատաձեռնօրէն ժամանակս քեզի տալ: Ժամանակին նկատմամբ տակաւին ազահ եմ - ժամանակ՝ օգտակար, պիտանի, յաջող ըլլալու, ժամանակ՝ կատարելու, գերազանցելու,

պտղաբեր դառնալու: Բայց դուն, ով Տէր, պարզ ներկայութենէս զատ ուրիշ ոչինչ կը խնդրես, մերկութեանս՝ խոնարհ ճանաչողութիւնս, մեղքերուս՝ անջատագով խոստովանութիւնս, որպէսզի կարենաս արտօնել, որ սիրոյդ ճառագայթները սիրտս մտնեն եւ ինձի խոր գիտութիւնը տան, թէ կրնամ սիրել՝ քանի որ նախ Դուն զիս սիրեցիր, թէ կրնամ ընդունիլ՝ քանի որ նախ Դուն զիս ընդունեցիր, եւ թէ կրնամ բարին ընել՝ քանի որ նախ Դուն բարութիւնդ ցոյց տուիր ինձի:

Ի՞նչն է որ զիս ետ կը պահէ: Ինչո՞ւ այսքան տատամստ ու ազահ եմ, այսքան մտահոգ ու հաշուարկող: Տակաւին կը կասկածի՞մ թէ քեզմէ զատ ուրիշ ոչինչ պէտք ունիմ: Տակաւին կ'ուզեմ ձեռով մը ամբարե՛լ, որպէսզի պատրաստուիմ եթէ օգնութեանս չհասնիս: Կը խնդրեմ, Տէր, օգնէ ինձի, որպէսզի այս տհաս խաղերէն հրաժարիմ, եւ քեզ սիրեմ ազատ, համարձակ, քաջաբար եւ սրտաբուխ: Ամէն:

(Շար. 34)

**ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ՆՈՒԿՐՈՒՄԾ՝
ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԵՐԳՈՒԹԻՒՆ**

Նախագահութեամբ՝
Գերշ. Տ. Բարգէն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմին
Յաւարտ Ժամերգութեան՝
Պատգամ Առաջնորդ Սրբազան Հօր
Հինգշաբթի. 27 Փետրուար 2025
Երեկոյեան ժամը 7.00